

Εξερευνήστε τη Χερσόνησο Ακρωτηρίου

Με χρηματοδότηση του προγράμματος Darwin Initiative
μέσω κονδυλίων της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου

Λιβάδι
Ακρωτηρίου

Πτηνοπαρατήρηση

Μετανάστευση

Περιτριγυρισμένη από τρεις Ηπείρους, η Κύπρος είναι σημαντικός μεταναστευτικός κόμβος για τα πουλιά ενώ η Χερσόνησος Ακρωτηρίου βρίσκεται σε έναν από τους βασικούς μεταναστευτικούς διαδρόμους του νησιού!

Η ανοιξιάτικη μετανάστευση ξεκινά κατά τα μέσα Φεβρουαρίου και διαρκεί μέχρι τα μέσα Μαΐου (αναλόγως των εκάστοτε καιρικών συνθηκών). Η φθινοπωρινή μετανάστευση για τα περισσότερα είδη ξεκινά νωρίς τον Αύγουστο και διαρκεί μέχρι τέλη Οκτωβρίου.

© Μ. Αποστολίδου

Ενδημισμός

Εδώ μπορεί να συναντήσει κανείς τα δύο ενδημικά είδη της Κύπρου, τη Σκαλιφούρτα και τον Τρυπομάζη.

Τρυπομάζης © Μ. Gore

Σκαλιφούρτα
© Α. Stoecker

Τι μπορείτε να δείτε και πότε!

Άνοιξη

Τρυπομάζης, Σκαλιφούρτα, Φραγκολίνα, Σιταροπούλλι, Δακκαννούρα, Κεφαλάς, Κοκκίνοκεφαλάς, Κράγκα, Γύπας, Μαυροφάλκονο, Ασπροσιάχινο, Καμποσιάχινο, Κιτροζευκαλάτης, Νεροχελίδονο, Καλοχρονιά, Βαλτόπαπια, Χιονάτη, Καλαμοκαννάς.

Καλοκαίρι

Τρυπομάζης, Σκαλιφούρτα, Φραγκολίνα, Σιταροπούλλι, Θουπί, Δακκαννούρα, Κράγκα, Γύπας, Ασπροπετροχελίδονο, Μαυρομάτης, Καλαμοκαννάς, Νανοπλουμίδι.

Φθινόπωρο

Χαλκόκοτα, Πορφυροψαροφάς, Μελισσοσιάχινο, Μαυροφάλκονο, Νυφογερανός, Λευκός Πελαργός, Θουπί, Μελισσοφάγος, Πράσινος Μελισσοφάγος, Καμποσιάχινο, Βορτακοφάς, Κιτροζευκαλάτης, Βραχοπλουμίδι.

Χειμώνας

Φλαμίνγκο, Αλάουρτος, Τοικοδρόμος, Γύπας, Διπλογέρακο, Υφάντρα, Μουστακομουγιανουδί, Γαλαζοκότσυφος, Γαλαζολαίμης, Βραχοπλουμίδι.

Φύση, Πολιτισμός, Παράδοση

σας περιμένουν στη Χερσόνησο Ακρωτηρίου

Ακολουθώντας μια γραφική διαδρομή ανάμεσα σε φυτείες εσπεριδοειδών και κυπαρίσσια φτάνεις στη Χερσόνησο Ακρωτηρίου. Το νοτιότερο αυτό άκρο της Ευρώπης κρύβει μοναδικές εκπλήξεις: από αρχαίους ναούς και παρεκκλήσια, μέχρι εξαιρετικά σπάνια και ενδημικά φυτά, πληθώρα ειδών πουλιών, κρυμμένες παραλίες όπου φωλιάζουν χελώνες και μεσογειακά τοπία. Η Χερσόνησος εξιστορεί επίσης πως πριν από σχεδόν 12.000 χρόνια έζησαν εδώ νάνοι ελέφαντες και νάνοι ιπποπόταμοι (που μάλλον εξαφάνισαν οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού) ενώ η γεωλογική ιστορία της περιοχής αποδεικνύει ότι η Χερσόνησος κάποτε ήταν ένα μικρό νησί, το οποίο αργότερα ενώθηκε με την υπόλοιπη Κύπρο.

Μια μόνο επίσκεψη στη Χερσόνησο Ακρωτηρίου δεν είναι αρκετή για να εξερευνησεις τον φυσικό και πολιτισμικό της πλούτο. Στη Χερσόνησο Ακρωτηρίου κάθε εποχή προσφέρει κάτι ιδιαίτερο και διαφορετικό. Την άνοιξη οι ορχιδέες και τα πουλιά που φωλιάζουν εδώ προσθέτουν ζωή στο τοπίο, το καλοκαίρι οι θαλάσσιες χελώνες βγαίνουν στην παραλία για να γεννήσουν, το φθινόπωρο ο ουρανός πάνω από τη Χερσόνησο γεμίζει με εκατοντάδες μεταναστευτικά πουλιά ενώ τον χειμώνα τα Φλαμίνγκο προσθέτουν χρώμα στην Αλυκή. Εδώ βρίσκεται άλλωστε το μεγαλύτερο σύμπλεγμα φυσικών υγροτόπων της Κύπρου.

Σε αυτή τη γωνιά της Κύπρου μπορείς να έρθεις πιο κοντά στη φύση, στην ιστορία, στην κυπριακή παράδοση και κουζίνα και να ζήσεις μια διαφορετική εμπειρία διακοπών στην καρδιά μιας σχετικά ανέγγιχτης Χερσονήσου. **Γευτείτε αυθεντική κυπριακή και μεσογειακή κουζίνα στα εστιατόρια και ταβέρνες του χωριού Ακρωτηρίου.**

Η κοινότητα Ακρωτηρίου είναι έτοιμη να σας καλωσορίσει και να σας φιλοξενήσει.

Για τις επιλογές διαμονής μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Κοινοτικό Συμβούλιο Ακρωτηρίου στο τηλέφωνο (+357) 25952361 ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση koinotikosymvouliaoakrotiriou@cytanet.com.cy.

Ο σεβασμός στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον διαφυλάττει ότι και οι επόμενοι επισκέπτες θα μπορέσουν να απολαύσουν αυτή τη μοναδική περιοχή.

© Μ. Αποστολίδου

© Π. Χαριλάου

© A. Stoecker

Μη χάσετε!

Παρεκκλήσια και ναοί

Γραφικά παρεκκλήσια και ναοί από τον 9^ο μέχρι και τον 20^ο αιώνα βρίσκονται εξαπλωμένα κυρίως στη δυτική πλευρά της Χερσονήσου και περιμένουν να τα ανακαλύψετε.

Παρεκκλήσι
Αγίου Γεωργίου
© Π. Χαριλάου

Παρεκκλήσι
Αγίου Δημητρίου
© Π. Χαριλάου

© Β. Μιχαήλ

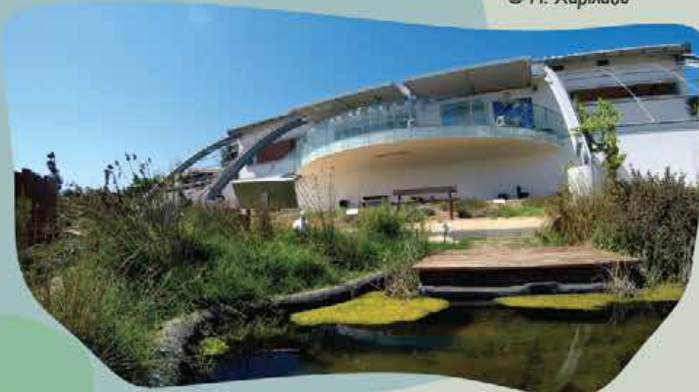
Καλαθοπλεκτική

Εδώ επιβιώνει ένα από τα παλαιότερα είδη χειροτεχνίας, η καλαθοπλεκτική. Για μια βιωματική εμπειρία αυτής της παραδοσιακής τέχνης επισκεφθείτε κάποιο από τα σπίτια με τις σχετικές πινακίδες στο χωριό Ακρωτήρι.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Μπορούν να χωρέσουν όλα τα φυσικά στοιχεία της Χερσονήσου Ακρωτηρίου κάτω από μια στέγη; Στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου, στο χωριό Ακρωτήρι, μπορείς να μάθεις για τη μοναδική βιοποικιλότητα της Χερσονήσου: από τα σπάνια και ενδημικά φυτά της περιοχής μέχρι και τη φώκια *Monachus monachus*. Στο εσωτερικό του κτιρίου υπάρχουν εκθέματα, εργαστήριο, αίθουσα προβολών και βιβλιοθήκη ενώ στους εξωτερικούς χώρους υπάρχει πτηνοπαρατηρητήριο με θέα την Αλυκή, βοτανικό μονοπάτι και παιχνιδότοπος.

© Π. Χαριλάου

Αρχαιολογικοί χώροι

Στο βορειοδυτικό άκρο της Χερσονήσου βρίσκεται ένας από τους πιο αξιοσημείωτους αρχαιολογικούς χώρους της Κύπρου, το Κούριο. Ανάμεσα στα σημαντικότερα μνημεία του αρχαίου Κουρίου είναι το Θέατρο, κατασκευασμένο στα τέλη του 2^{ου} αιώνα π.Χ. σε μια εντυπωσιακή τοποθεσία. Σήμερα το Θέατρο αυτό αποτελεί τη σκηνή όπου διαδραματίζονται πολλές πολιτισμικές δραστηριότητες και θεατρικές παραστάσεις, ειδικά κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

© με την άδεια του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου

Το μονοπάτι της φύσης του Απόλλωνα Υλάτη, κατάλληλο για όλες τις ηλικίες, προσφέρεται για μια βόλτα στη φύση κοντά στα αρχαιολογικά μνημεία του Κουρίου.

© Μ. Αποστολίδου

© Μ. Αποστολίδου

Λιβάδι Ακρωτηρίου

Το Λιβάδι Ακρωτηρίου είναι μια μοναδική περιοχή της Κύπρου που φιλοξενεί σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. Εδώ βόσκουν αγελάδες παραδοσιακής κυπριακής φυλής βοηθώντας έτσι στη διαχείριση της βλάστησης της περιοχής. Μπορείτε να απολαύσετε την άγρια ζωή του Λιβαδιού από τα πτηνοπαρατηρητήρια.

Το φυλλάδιο που κρατάτε στα χέρια σας δημιουργήθηκε στα πλαίσια του έργου με τίτλο «Αποκατάσταση Λιβαδιού Ακρωτηρίου: Ένας υγρότοπος ορόσημο στις Βρετανικές Βάσεις Κύπρου» με χρηματοδότηση του προγράμματος Darwin Initiative μέσω κονδυλίων του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το διετές αυτό έργο (Απρίλιο 2015 – Μάρτιο 2017), υλοποίησε δράσεις διαχείρισης και προστασίας στο Λιβάδι Ακρωτηρίου με στόχο τη δημιουργία ενδιαιτημάτων για την άγρια ζωή και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας στο σημαντικό αυτό υγρότοπο. Ταυτόχρονα, μέσω δράσεων ανάδειξης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, το έργο στόχευσε στη δημιουργία νέων κοινωνικοοικονομικών ευκαιριών για την τοπική κοινότητα του χωριού Ακρωτηρίου.

Οι υποδομές που θα συναντήσει κανείς στο Λιβάδι δημιουργήθηκαν στα πλαίσια αυτού του έργου. Μάθετε περισσότερα: www.akrotirimarsh.org

© Μ. Αποστολίδου

Με χρηματοδότηση του προγράμματος Darwin Initiative μέσω κονδυλίων της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου

Φορείς υλοποίησης έργου:

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου
Akrotiri Environmental Education Centre

Έκδοση

Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου

www.birdlifecyprus.org

Ταχυδρομικό Κιβώτιο 12026, 2340, Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ./Fax: +357 - 22 455072 / +357 - 22 455073

birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy

Επιμέλεια έκδοσης: Μέλπω Αποστολίδου

Φωτογραφίες εξωφύλλου:

Μ. Αποστολίδου, Α. Stoecker, Π. Χαριλάου

Ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου εργάζεται για την προστασία των άγριων πουλιών της Κύπρου, των οικοτόπων τους, και της βιοποικιλότητας γενικότερα, μέσω δράσεων παρακολούθησης, διατήρησης και εκπαίδευσης, καθώς και μέσω ανάπτυξης της εκτίμησης των ανθρώπων προς τη φύση.

© Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου, 2017

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΤΕ ΤΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ

Περιοχή που προσφέρεται για πτηνοπαρτήρηση

Άνοιξη

Αρχαιολογικός χώρος

Καλοκαίρι

Μονοπάτι της φύσης

Φθινόπωρο

Εκκλησία Παρεκκλήσι Μοναστήρι

Χειμώνας

Πτηνοπαρτητήρια
Ανοικτά για το κοινό όλες τις ώρες

Φωτογραφίες: Θωμάς Χατζηκυριάκου, Με άδεια του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου, Μέλιω Αποστολίδου, Παντελής Χαριλάου, Πτηνολογικός Σύλλογος Κύπρου, Χρήστος Μουσιτσής, Albert Stoecker.

Γκρεμοί Επισκοπής

Με θέα την παραλία Ζαπάλο και με τον απαραίτητο εξοπλισμό μπορεί κανείς να δει τη μοναδική σπηλιά Gufa της Κύπρου.

Προσοχή Περσέας!
Αξιοσημεία είδη: Γύφας, Ζάνος, Μαυρομάτης, Γαλαζοκάτσος, Τοικοδρόμος, Τρυπημαζής.

Μονοπάτι της φύσης Απόλλωνα Υλάτη

Γραμμικό, εύκολο μονοπάτι, μήκους 2 χλμ. Αφετηρία: Απέναντι από τον αρχαιολογικό χώρο του Ναού του Απόλλωνα Υλάτη, στο αρχαίο Κούριον.

Σημεία ενδιαφέροντος: Ο επισκέπτης διέρχεται μέσα από θάμνινα με σκινίες, σόρατους και αραιά πεύκα. Το μονοπάτι περνά από το αρχαίο στάδιο του Κουρίου και στο τέμα της διαδρομής καταλήγει σε ύψωμα με πανοραμική θέα του αρχαίου οικισμού που βρίσκεται στην απέναντι πλαγιά και της παραλίας της Επισκοπής.

Κάστρο Κολοσίου

Ένα από τα σημαντικότερα ακυρά της Μεσαιωνικής Κύπρου. Το επιβλητικό κάστρο βρίσκεται στον πυργα της κύρσης κολόνας στις κββλές του ποταμού Κούρης.

Παναγία Γαλακτοτροφούσα

Απλά ξυλόστεγος ναός. Κατά τη διάρκεια εργασιών από το Τμήμα Αρχαιοτήτων διαπιστώθηκε ότι ο ναός αποτελεί την τρίτη αρχιτεκτονική φάση ενός μνημείου με μακράλη ιστορία από τα τέλη του 11^{ου} αιώνα.

Λίμνη Ζακακίου

Αυτός ο φυσικός βάλτος φιλοξενεί σημαντικά είδη πουλιών ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων το χειμώνα και την άνοιξη όπου μπορεί κανείς να δει Ερωδιούς και Χαλκόκοτες από το πτηνοπαρτητήριό. Αργά το καλοκαίρι κατά τις δειλιές ώρες λογής Χελιδόνια προσφέρουν ένα εντυπωσιακό θέαμα καθώς συγκεντρώνονται σε μεγάλους αριθμούς για να κουρνιάσουν εκεί το βράδυ.

Αξιοσημεία είδη: Βαλτόπαπια, Πορφυροφραφός, Υψάντρα, Μουστακομουγιανούδι, Γαλαζολίμνη, Βορτακοφός, Χιονάτη.

Αρχαιολογικός Χώρος Κουρίου

Μια από τις πιο σημαντικές αρχαίες πόλεις της Κύπρου. Το Θέατρο, το Ιερό του Απόλλωνα Υλάτη και η Επισκοπή Παλαιοχριστιανική Βασιλική είναι ίσως από τα πιο εντυπωσιακά μνημεία του χώρου. Για τις ώρες λειτουργίας επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Αρχαιοτήτων, www.mcw.gov.cy/da Προσβασιμότητα και σε άτομα με αναπηρία.

Παρεκκλήσι Αγίου Δημητρίου

Μικρός κωμφοροσκέπαστος ναός της περιόδου των Αραβικών επιδρομών (9^{ος} - 10^{ος} αιώνας).

Λιβάδι Ακρωτηρίου

Ένας μοναδικός υδροτόπος που ανήκει στο σύμπλεγμα υδροτόπων της Χερσονήσου Ακρωτηρίου. Προστατεύεται από τη συνθήκη Ramsar, είναι αναγνωρισμένη Σημαντική Περιοχή για το Πουλιά και έχει κηρυχθεί ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας και ως Ζώνη Ειδικής Διατήρησης βάσει των αρχών του Δικτύου Natura 2000 και της αντίστοιχης νομοθεσίας των Βρετανικών Βάσεων.

Αξιοσημεία είδη: Βαλτόπαπια, Νανορωδιός, Νεροκελιδόνα, Μαυροφάλκονο, Κουφοκοκκίνο, Γαλαζολίμνη, Μουστακομουγιανούδι, Φραγκολίνα

Περιοχή Μερρά

Αυτή η παραθαλάσσια περιοχή με αμμοχάλικο, πίσω από το χωριό Ακρωτηρίου παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για πτηνοπαρτήρηση.

Αξιοσημεία είδη: Βραχοπλουμιδί, Αμμοδρόμος, Τρασηλοῦδα, Κεφαλάς, Κοκκιοκεφαλάς Νεροκελιδόνα, Καλοχρονιά, Νανοπλουμιδί, Πράσινο Μελισσοφάγος, Καμποσιόχινο, Κιτροζευκαλάτης, Γύρω από το Παρεκκλήσι του Αγίου Γεωργίου παρατηρούνται σημαντικά είδη όπως Τρυπημαζής, Σκαλιφούρτα, Εληβάτης, Αμμοκαλιφούρτα, Πουπουξίος.

Παρεκκλήσι Αγίου Γεωργίου

Μονόκωρος κωμφοροσκέπαστος ναός του 15^{ου} - 16^{ου} αιώνα. Είναι πάντοτε ανοικτός.

Με χρηματοδότηση του προγράμματος Darwin Initiative μέσω κονδυλίων της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου

Αν είσαι λάτρης των σπορ η ανατολική πλευρά της Χερσονήσου (παραλία Κουρίου) και η δυτική (παραλία Lady's mile) προσφέρονται για windsurfing και kitesurfing (με τις κατάλληλες συνθήκες και με δικό σου εξοπλισμό).

Ακρωτήρι

Σε αυτό το νοτιότερο χωριό της Κύπρου ο επισκέπτης μπορεί να βρει παραδοσιακά καφενεία, εστιατόρια και καταλύματα για διαμονή. Από εδώ μπορεί να προμηθευτεί κανείς παραδοσιακά προϊόντα καθαθηλετικώς αλλά και να μάθει περισσότερα για αυτή την χειροτεχνία με μια επίσκεψη σε κάποιο από τα σπίτια με την πινακίδα 'Κατασκευή καλαθιών'. Εδώ βρίσκεται και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου.

Αετόκρεμμος

Οι αρχαιολογικοί χώροι της Χερσονήσου θα σε συναρπάσουν. Εδώ βρίσκεται η πρώτη περιοχή στην Κύπρου που κατοικήθηκε από τον άνθρωπο. Στην τοποθεσία του Αετόκρεμμου ζούσαν άνθρωποι πριν 12.000 χρόνια. Αυτή είναι και η μόνη περιοχή στην Κύπρου όπου συνδέονται οι άνθρωποι με τους νάνους ιπποπόταμους και τους ελέφαντες. Ευρήματα οστών δείχνουν ότι οι ιπποπόταμοι δεν ζήτησαν να 75 εκατοστά σε ύψος. Μάθετε περισσότερα στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου

Το Κέντρο προσφέρει εξαιρετική θέα προς την Αλυκή Ακρωτηρίου όπου χιλιάδες Φλαμίγκο διασκεύουν εκεί ενώ κανείς μπορεί να δει σπάνιους φθινοπωρινούς μετανάστες όπως Νυφογερανούς και Μελισσοσιάνια. Στην αίθουσα προβολών μπορείτε να παρακολουθήσετε το ντοκιμαντέρ για τη Χερσονήσο και τη βιοποικιλότητά της. Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά 08:00 - 17:00 & Κυριακή και αργίες 10:00 - 17:00. www.akrotirienvironment.com

Η πλούσια βιοποικιλότητα της περιοχής επεκτείνεται και στο υποβρύχιο περιβάλλον της Χερσονήσου. Με την κατάλληλη εκπαίδευση και τήρηση πάντοτε τους βασικούς κανόνες και αρχές των καταδυτικών μπορείς να απολαύσεις τον βυθό της περιοχής με ασφάλεια.